

*"Turvetuotantoalueet uuteen käyttöön" -verkkokyselyn tulokset
Vastaajina yksityiset maanomistajat (TuiJa-hanke)*

*maa- ja metsätalousministeriön Hiilestä kiinni -toimenpidekokonaisuus
Maankäytön muutokset ja kosteikot
06/2022*

Sisällysluettelo

Tausta ja tavoitteet	s. 3
Kyselyn toteutus	s. 4
Tulokset	s. 6
Yhteenveto	s. 19
Johtopäätökset ja suositukset jatkotoimiksi	s. 22

Kuva Jani Antila

Tausta ja tavoitteet

Kyselyllä selvitettiin maanomistajien mielipiteitä turvetuotantoalueiden jatkokäytöstä ja jatkokäyttömuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi kartoitettiin maanomistajien investointihalukkuutta erilaisiin jatkokäyttömuotoihin sekä heidän neuvonta- ja koulutustarpeita.

Kysely toteutettiin yhteistyössä seuraavien hankkeiden kanssa:

- [TuiJa](#) Turvetuotantoalueiden ilmastokestävät jatkokäyttömahdollisuudet
- [SysteemiHiili](#) Ilmastotoimenpiteiden kokonaisvaltainen arviointi valuma-alueilla – Systeemianalyysillä kohti hiilineutraalia maankäyttöä: TP6 Muuttuva maankäyttö Pohjois-Pohjanmaan turvetuotantoalueilla
- [Uusisuo](#) Suonpohjien hiilineutraali uusiokäyttö: edellytykset ja toimenpiteet
- [TURNEE](#) Metsät turvemailla – ratkaisuja päästöjen hillintään ja hiilinielujen kasvattamiseen

Hankkeet kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön [Hiilestä kiinni -toimenpidekokonaisuuteen](#).

Kyselyn toteutus

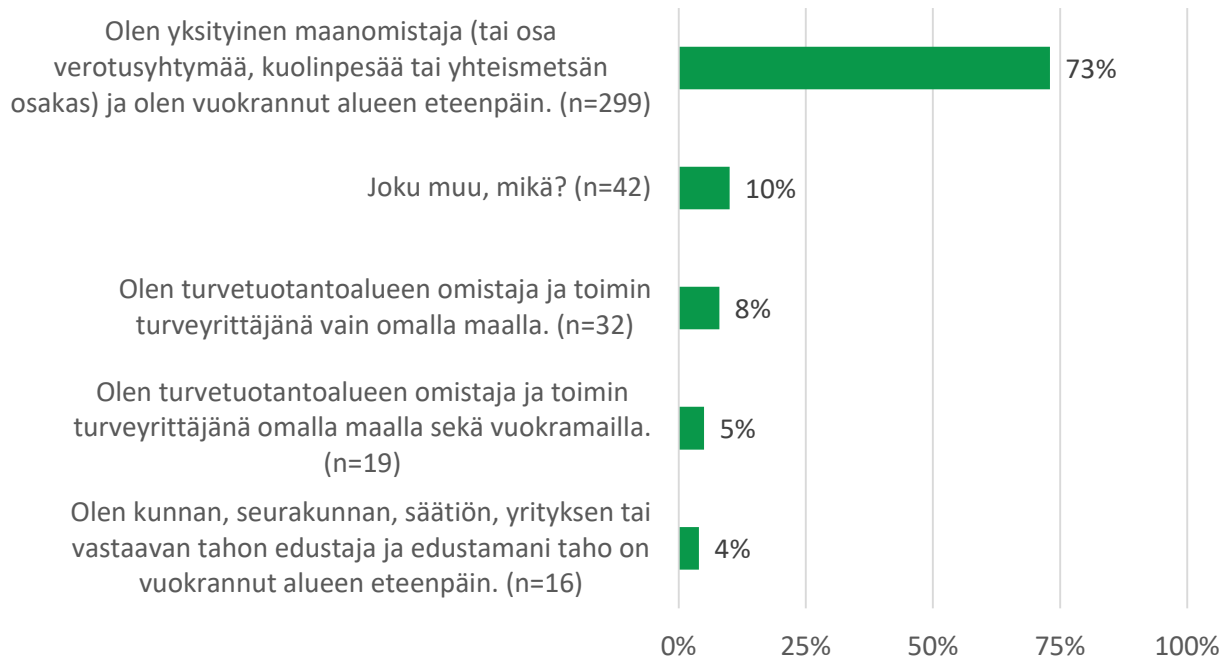
Kysely lähetettiin sähköpostitse **1745 henkilölle** huhtikuussa 2022.

- Yhteystiedot hankittiin Suomen metsäkeskuksen asiakasrekisteristä tilanumeroiden perusteella.
- Kyselyyn valittiin Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan eloperäisten maa-ainesten ottoalueille sijoittuvat tilat.
- Kyselykutsun lisäksi vastaajille lähetettiin yksi muistutus.

Vastauksia saatiin **413 henkilöltä**. Vastausprosentti oli 24 %.

Tässä koosteessa esitetään tulokset yksityisten maanomistajien vastausten mukaisesti

Maanomistajuus ja yrittäjyys. Valitse seuraavista vaihtoehdoista se, joka kuvaa sinua parhaiten.

- Suurin osa vastaajista oli yksityisiä maanomistajia, jotka olivat vuokranneet turvetuotantoalueen eteenpäin (299 vastaajaa).
- Tässä raportissa tarkastelemme tämän ryhmän vastauksia, keskittyen maanomistajien tietoja ja ajatuksia turvetuotantoalueiden eri jatkokäyttömuodoista selvittäviin kysymyksiin.
- Kyselyn kokonaistuloksia tullaan analysoimaan ja raportoimaan muissa yhteistyöhankkeissa.

”Joku muu, mikä?” -vastaajat muun muassa:

- maanomistajia, joiden omistamalla alueilla turvetuotanto on jo päättynyt
- maa- tai metsätalousyrittäjiä
- omaan tarpeeseen turvetta käyttäviä.

Tulokset

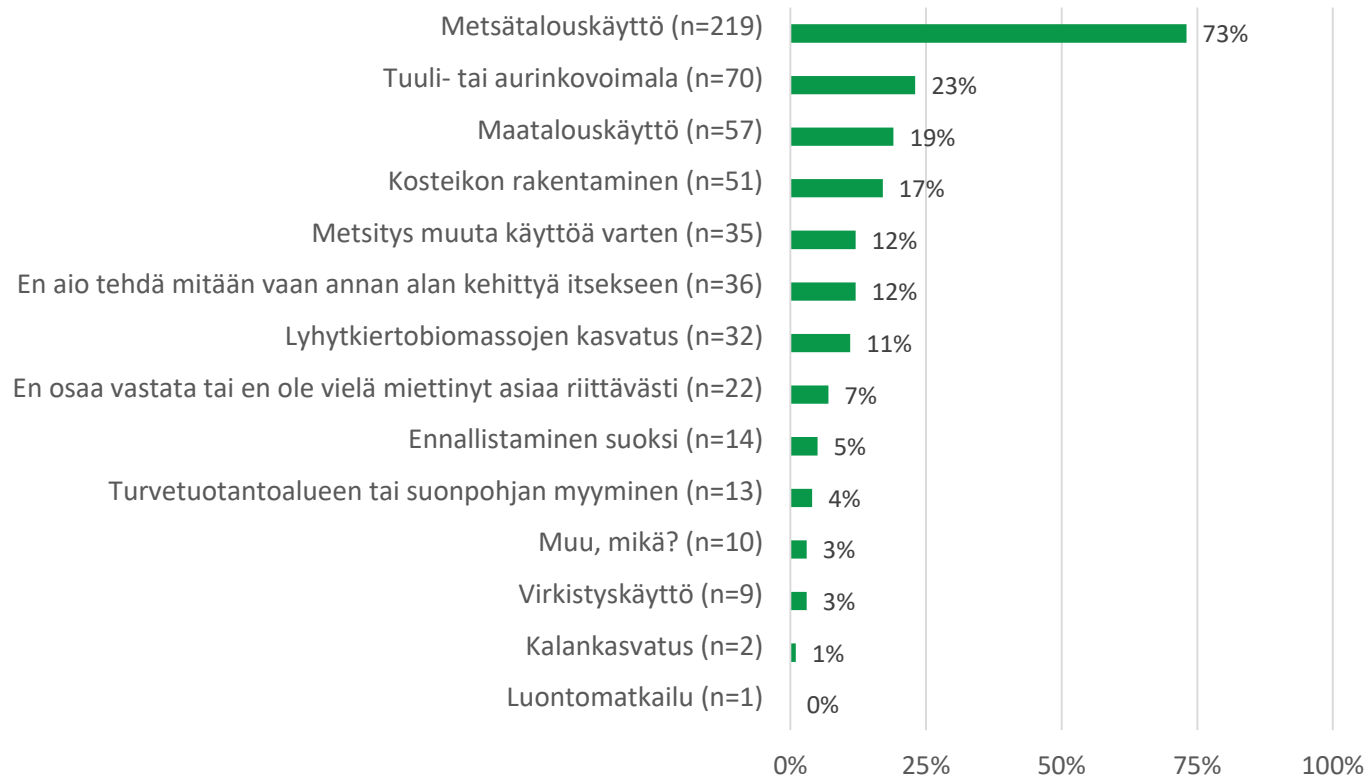
TAPIO

Taustatietoja vastaajista ja heidän omistamistaan turvetuotantoalueista

- Vastaajien keski-ikä oli 57 vuotta. Vastaajista 87 % oli miehiä.
 - 9 % 20–40 vuotiaita; 47 % 41–50 vuotiaita; 41 % 51–70 vuotiaita
- Yli puolella vastaajista (58 %) omistetun turvetuotantoalueen vuokrasopimus oli päättymässä 2022 tai sen jälkeen. Kolmanneksella (32 %) vuokrasopimus oli päättynyt ennen 2022. Loput vastaajista (10 %) ilmoittivat vuokrattujen alueiden sopimusten olevan eri vaiheissa.
- Suurin osa vastaajien omistamista alueista sijoittui Etelä-Pohjanmaalle (39 %).
 - Pohjois-Pohjanmaalle sijoittui 15 %, Keski-Suomeen 7 %, Satakuntaan 7 % ja muihin maakuntiin alle 5 %
 - Ahvenanmaalle ja Uudellemaalle 0 %
- Noin puolet (55 %) turvetuotantoaloista oli pinta-alaltaan 10–50 hehtaaria.
 - alle 10 hehtaarin alueita omisti noin kolmannes (35 %) vastaajista
 - 50-99 ha 8 %; 100-149 ha 1 %; vähintään 150 ha 1 %
- Vastaajien arvioidessa omistamansa turvetuotantoalueen jäännösturpeen paksuutta neljännes vastaajista (23 %) ei tiennyt paksuutta.
 - kolmannes (33 %) kertoi paksuuden olevan noin 30 cm
 - kolmannes (27 %) kertoi paksuuden olevan yli 30 cm
 - 17 % vastaajista kertoi omistavansa useita alueita, joiden jäännösturpeen paksuus vaihtelee

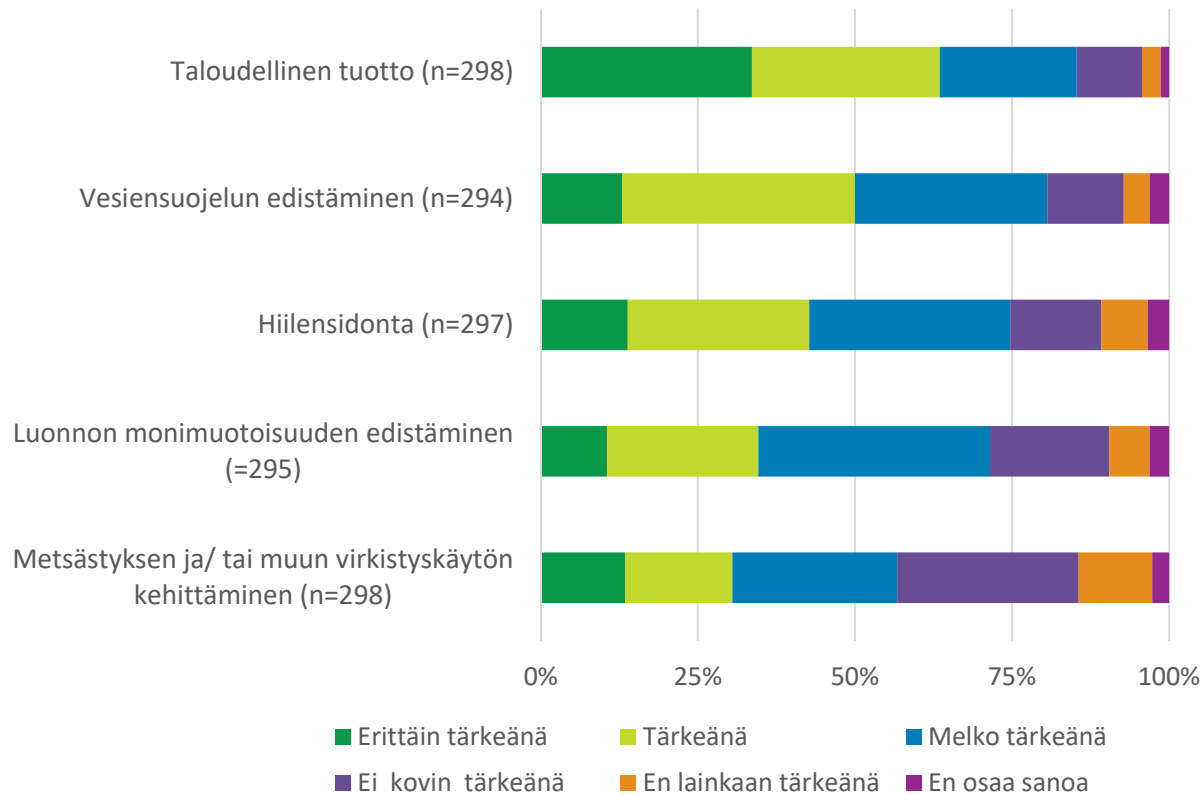
Mitkä ovat turvetuotantoalueesi todennäköisimmät vaihtoehdot jatkokäyttömuodoksi?

Valitse enintään kolme vaihtoehtoa.

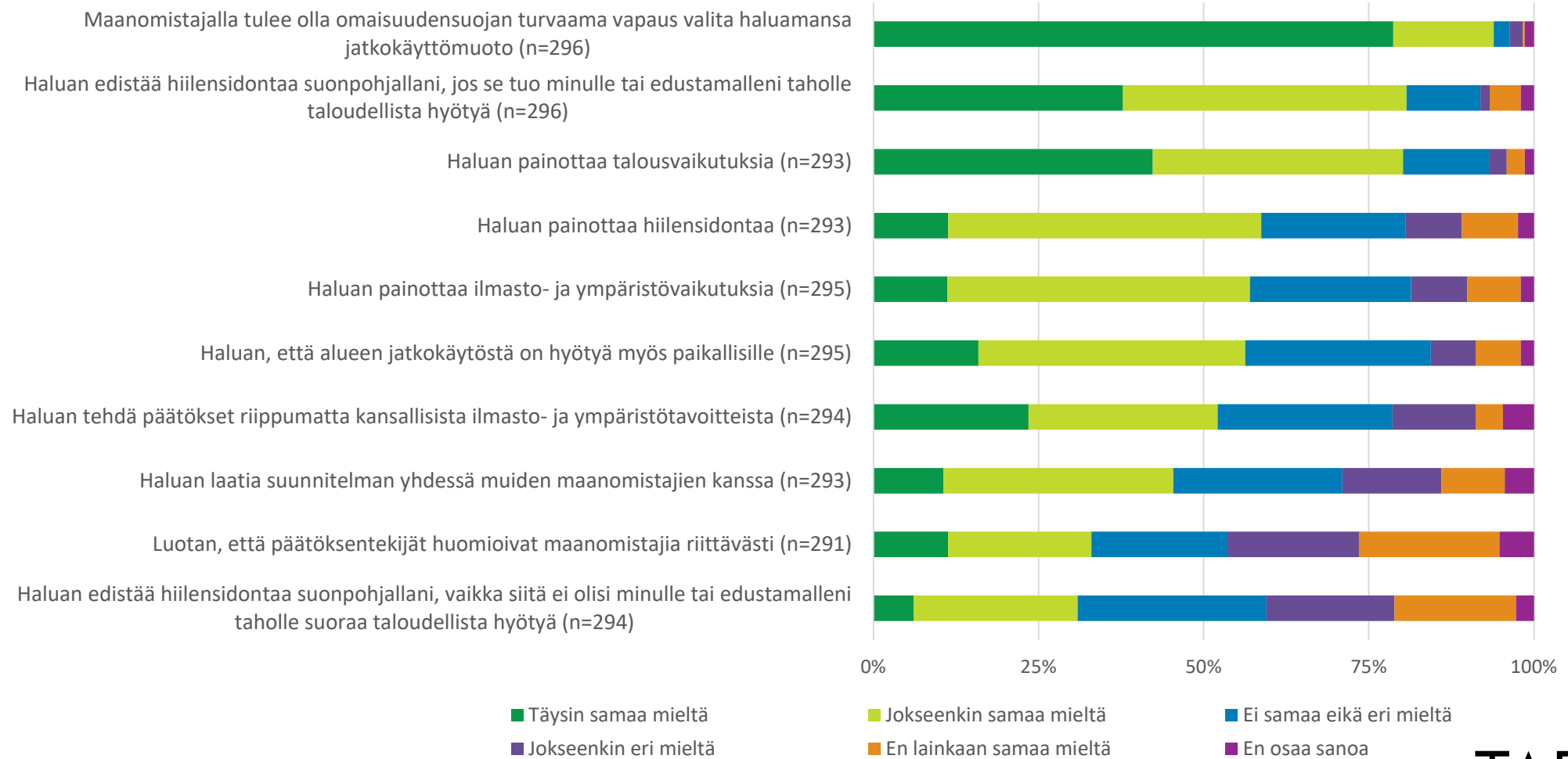
- Suurin osa vastaajista piti alueen metsittämistä todennäköisimpänä jatkokäyttömuotona (73 %).
- Tuuli- ja aurinkovoimalavaihtoehto nähtiin myös potentiaalisena vaihtoehtona (23 %).
- Maatalouskäyttö ja kosteikon rakentaminen olivat keskenään yhtä todennäköisiä vaihtoehtoja (19 % ja 17 %).
- 12 % vastaajista valitsi yhdeksi vaihtoehdoksi, ettei tee alueelle mitään ja antaa sen kehittyä itsekseen.
- Vastaajien kiinnostus muihin vaihtoehtoihin, kuten lyhytkiertobiomassojen kasvatukseen, suoksi ennallistamiseen ja virkistyskäyttöön, oli vähäisempää.
- Muita mainittuja vaihtoehtoja olivat mahdollinen turpeenosto omaan käyttöön ja riistapellon perustaminen.

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia asioita turvetuotantoalueesi jatkokäytössä?

- Yli puolet vastaajista (65 %) piti taloudellista tuottoa erittäin tärkeänä tai tärkeänä tekijänä turvetuotantoalueen jatkokäytössä.
- Vesiensuojelun edistämisen koki erittäin tärkeäksi tai tärkeäksi 50 % vastaajista.
- Noin kolmannes vastaajista koki vesiensuojelun edistämisen, hiilensidonnan ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen melko tärkeäksi.
- Metsästyksen ja/tai muun virkistyskäytön kehittäminen koettiin pääosin ei kovin tärkeäksi (30 %).
- ”Muu, mikä?” sanallisissa vastauksissa (n=21) nousi esiin mm. maisema, metsä, energian tuotanto ja riistalaidun.

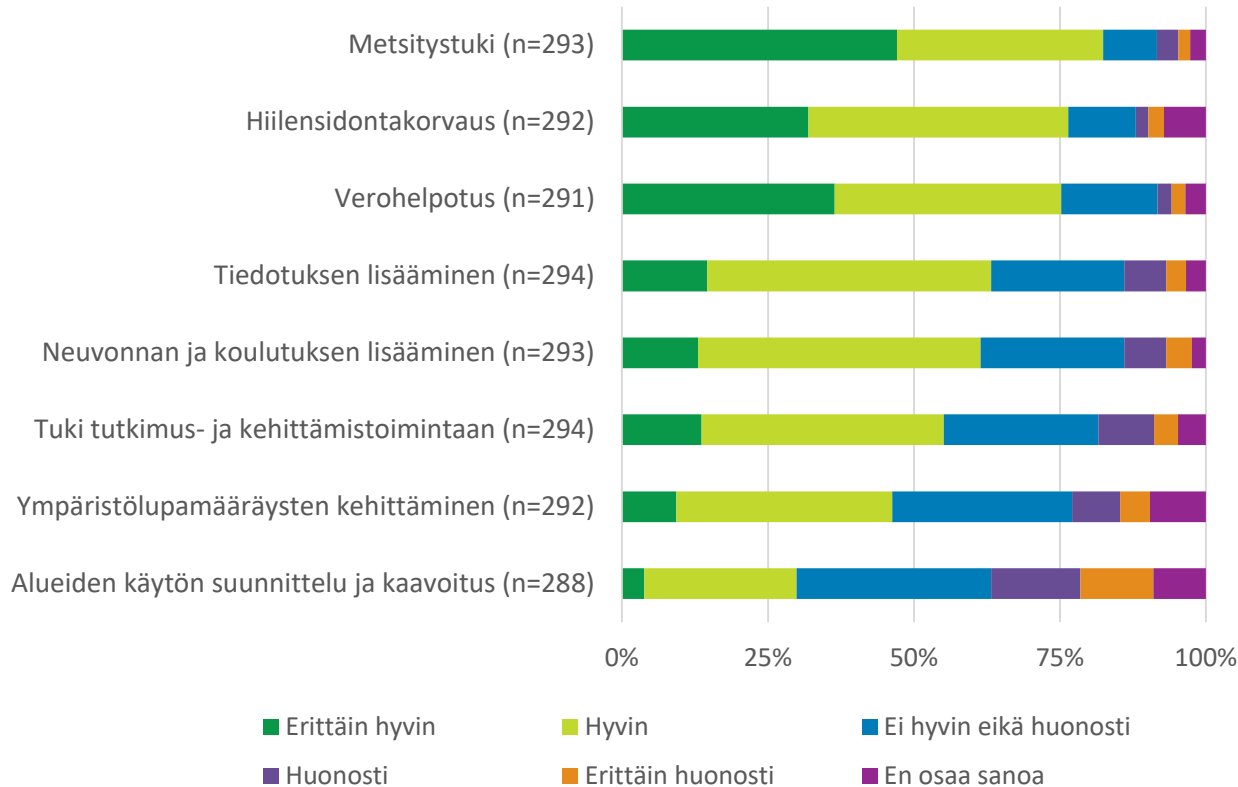
Arvioi seuraavia turvetuotantoalueiden jatkokäyttöä koskevia väittämiä jatkokäyttömuotojen valinnassa

Arvioi seuraavia turvetuotantoalueiden jatkokäyttöä koskevia väittämiä jatkokäyttömuotojen valinnassa

- 90 % vastaajista oli samaa mieltä siitä, että maanomistajalla tulee olla omaisuudensuojan turvaama vapaus valita haluamansa jatkokäyttömuoto. 50 % vastaajista haluaa tehdä jatkokäyttöä koskevat päätökset riippumatta kansallisista ilmasto- ja ympäristötavoitteista.
- Jatkokäyttömuodon taloudellisen kannattavuuden painottaminen oli vastaajien mielestä oleellinen tekijä (80 %). Myös hiilensidontaa oltiin halukkaita edistämään, jos se tuottaa omistajalle taloudellista hyötyä (60 %). Hiilensidonta omalla suonpohjalla ilman taloudellista hyötyä jakoi mielipiteitä: 30 % vastasi ”ei samaa eikä eri mieltä”; 30 % vastaajista olisivat valmiita toimiin ilman tuottoa ja 40 % eivät olisi.
- Noin puolet vastaajista olisivat halukkaita painottamaan hiilensidontaa ja ilmasto- ja ympäristövaikutuksia sekä haluaisivat, että alueen jatkokäytöstä olisi hyötyä paikallisille.
- Jatkokäytön yhteissuunnittelu muiden maanomistajien kanssa sai kannatusta. Luottamus päätöksentekijöiden maanomistajien huomioimisesta jakautui: 40 % vastaajista eivät luota, että päätöksentekijät huomioivat maanomistajia riittävästi; 35 % luottavat, 20 % eivät ole samaa eikä eri mieltä, 5 % eivät osanneet sanoa.

Arvioi, kuinka todennäköisesti alla luetellut toimet mielestäsi edistäisivät hiilensidontaa turvetuotantoalueidesi jatkokäytössä?

- Metsityksen tukeminen nähtiin parhaimpana keinona edistää hiilensidontaa (80 %). Myös mahdollinen hiilensidontakorvaus ja verohelpotukset nähtiin hyvinä toimina (75 %).
- Tiedotuksen, neuvonnan ja koulutuksen lisäys koettiin hyvinä tapoina edistää hiilensidontaa turvetuotantoalueiden jatkokäytössä (60 %). Myös tuki tutkimus- ja kehittämistoimintaan (55 %) ja ympäristölupamääräysten kehittäminen (45 %) koettiin hyvinä keinona.
- Alueiden käytön suunnittelun ja kaavoituksen hiilensidontaa edistävät vaikutukset nähtiin ehdotetuista toimista vähäisimmiksi (30 %).
- Vastaajien ehdottamia toimi olivat muun muassa: selkeät pitkäjänteiset ohjeet ja käytännöt, turpeen luokittelu uusiutuvaksi, yhteishankkeet saman suoalueen omistajille.

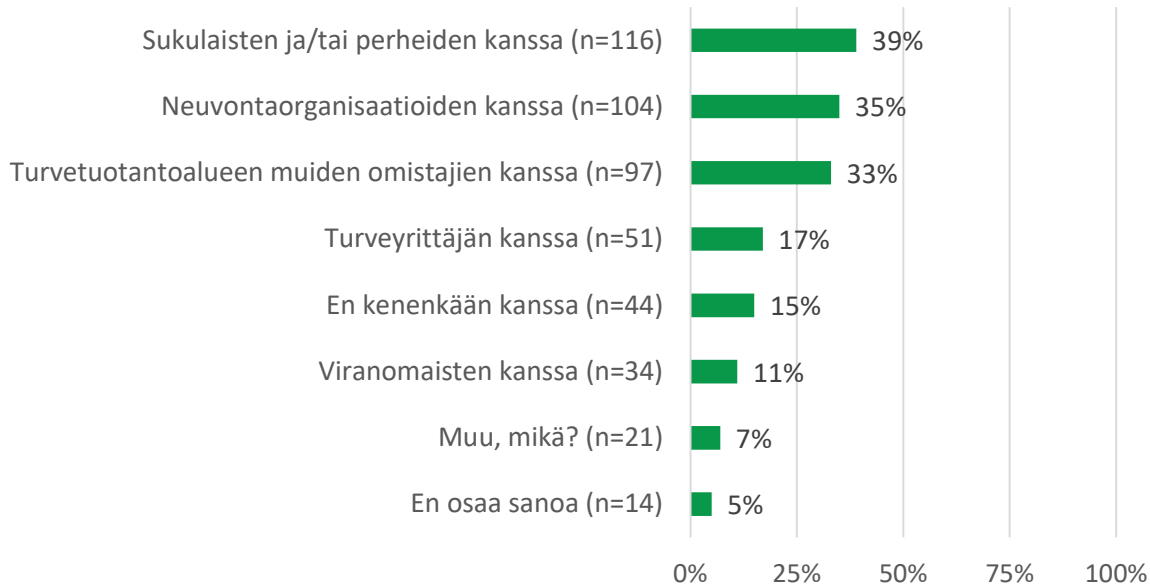
Kerro omia kokemuksiasi ja näkemyksiäsi turvetuotantoalueesi jatkokäyttömahdollisuuksista?

- Noin 50 % vastaajista (n. 160 henkilöä) kertoi kokemuksiaan ja näkemyksiään alueen jatkokäyttömahdollisuuksista.
- Vastaukset kattoivat laajasti ja monipuolisesti jatkokäyttömahdollisuuksien pohdintaa.
- Vastausten perusteella vastaajat tunnistivat ne monet näkökohdat, kuten talouden, poliittisen ohjauksen ja ympäristöhyödyt, sekä alueensa biologiset ominaisuudet, jotka vaikuttavat päätöksentekoon.

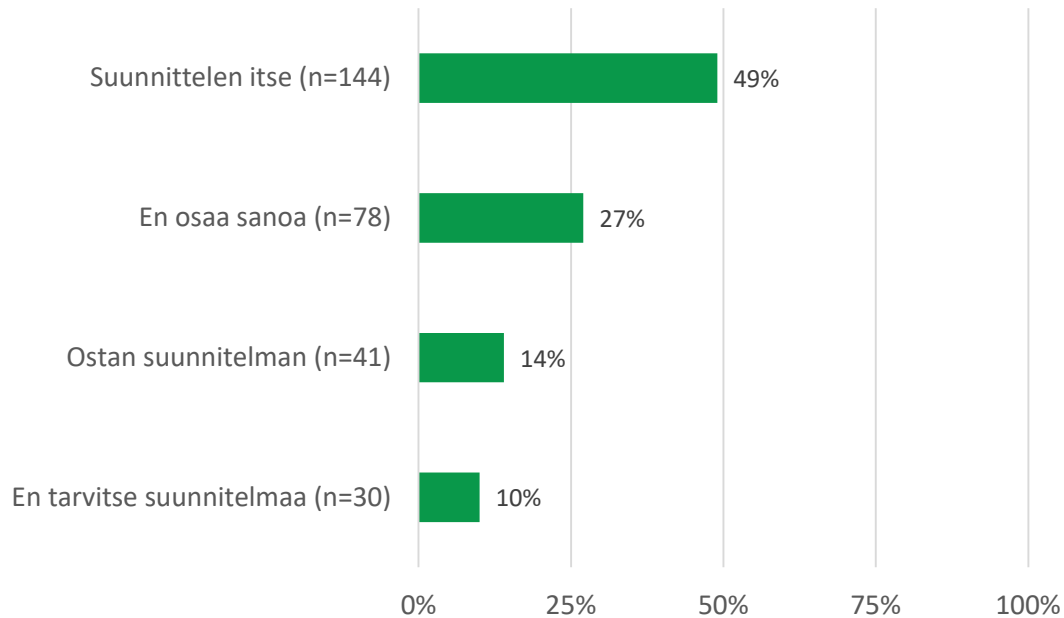
Keiden kanssa olet pohtinut tai aiot pohtia turvetuotantoalueesi jatkokäyttöä?

Voit valita useita vaihtoehtoja.

- 39 % vastaajista on pohtinut tai aikoo pohtia turvetuotantoalueen jatkokäyttöä sukulaisten ja/tai perheen kanssa.
- Noin kolmannes (35 %) pohtii asiaa neuvontaorganisaatioiden kanssa ja kolmannes (33 %) turvetuotantoalueen muiden omistajien kanssa. Turveyrittäjien kanssa jatkokäyttöä on pohtinut tai aikoo pohtia noin viidennes vastaajista (17 %).
- 15 % vastaajista ei aio pohtia asiaa kenenkään kanssa. Noin kymmenes (11 %) vastaajista on pohtinut tai aikoo pohtia jatkokäyttöä viranomaisten kanssa.
- ”Muu, mikä?” sanallisissa vastauksissa mainittiin muun muassa: kaverit, metsänhoitoyhdistys ja tuulivoimayhtiö.

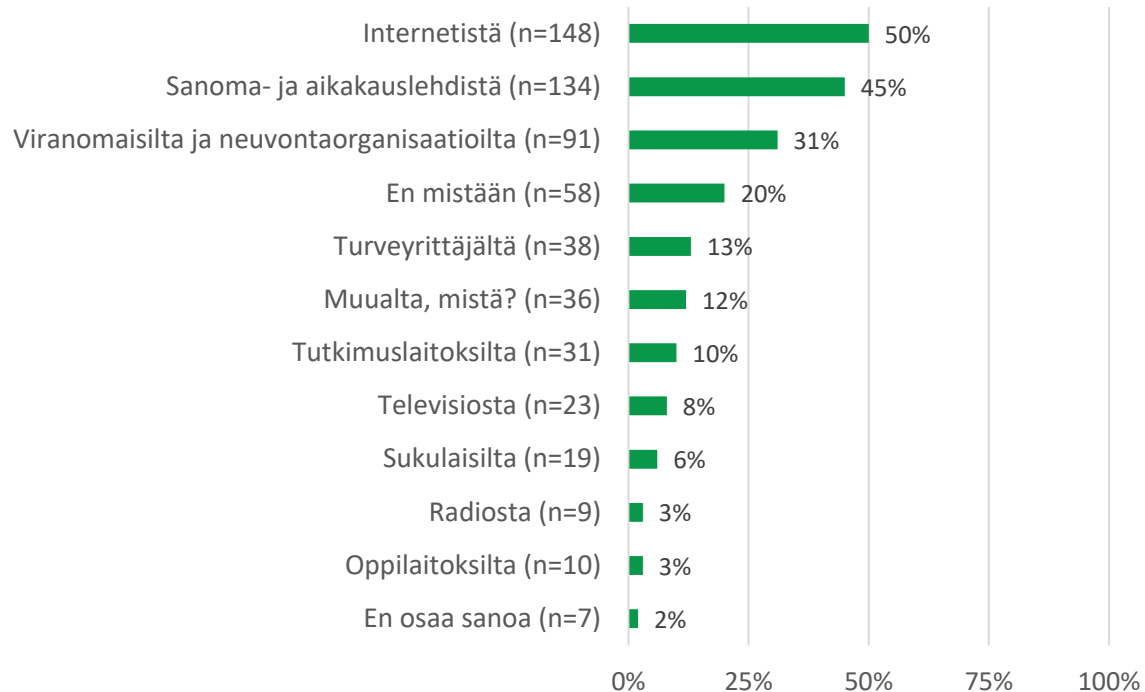
Miten aiot toteuttaa turvetuotantoalueesi jatkokäytön suunnittelun?

- Puolet vastaajista (49 %) aikoo suunnitella turvetuotantoalueen jatkokäytön itse.
- Kolmannes (27 %) ei osaa sanoa, miten aikovat toteuttaa suunnittelun.
- 14 % vastaajista aikoo ostaa turvetuotantoalueen jatkokäyttösuunnittelun ja 10 % kertoo, ettei tarvitse suunnitelmaa.

Mistä olet saanut turvetuotantoalueesi jatkokäyttöön liittyvää tietoa?

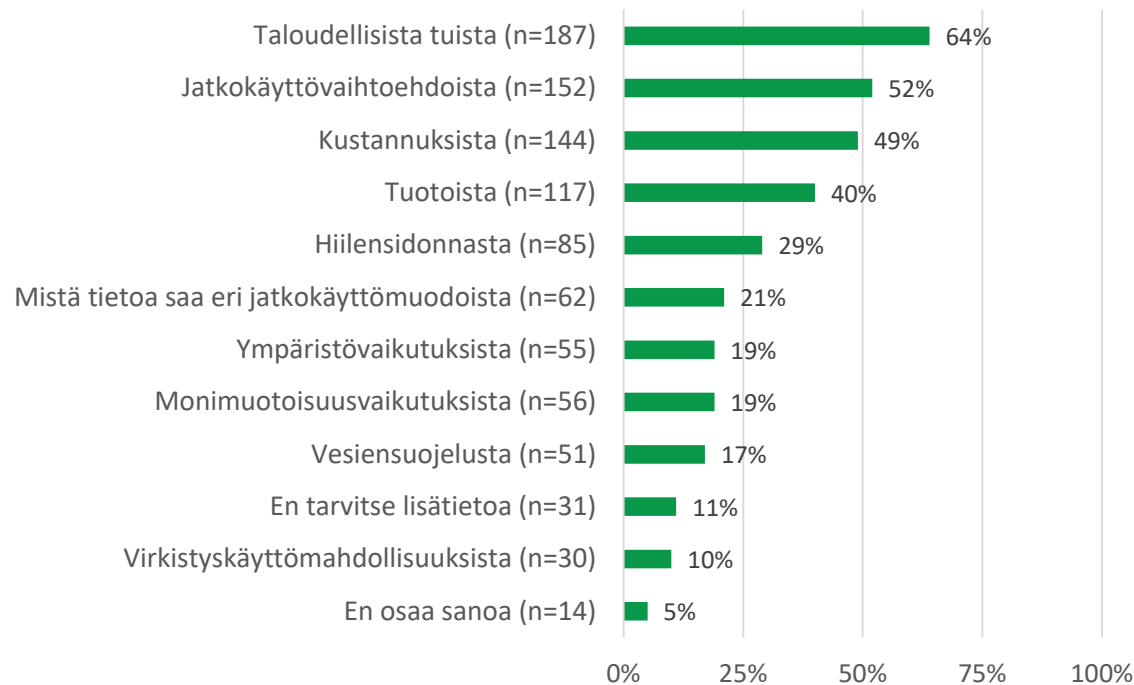
Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Eniten turvetuotantoalueen jatkokäyttöön liittyvää tietoa vastaajat kertoivat saavansa internetistä (50 %), sanoma- ja aikakauslehdistä (45 %) sekä viranomaisilta ja neuvontaorganisaatioilta (31 %).
- Tietoa saadaan lisäksi turveyrittäjiltä, tutkimuslaitoksilta, muista medioista (tv ja radio) sekä sukulaisilta.
- ”Muualta, mistä?” sanallisissa vastauksissa mainittiin muun muassa: metsänhoitoyhdistys, turvetuottajat, tuulivoimayritykset, oma kokemus ja koulutus.
- 20 % vastasi, ettei saa tietoa mistään.

Mistä turvetuotantoalueesi jatkokäyttöön liittyvistä asioista haluaisit saada lisää tietoa?

Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Suuri osa vastaajista haluaisi saada lisätietoa turvetuotantoalueen jatkokäyttöön liittyvistä taloudellisista tuista (64 %), kustannuksista (49 %) ja tuotosta (40 %).
- Puolet vastaajista (52 %) haluaisi lisää tietoa jatkokäyttövaihtoehtoista ja viidennes vastaajista (21 %) siitä, mistä tietoa eri jatkokäyttömuodoista saa.
- Myös jatkokäyttömuotojen hiilensidonnasta (29 %), ympäristö- (19 %) ja monimuotoisuusvaikutuksista (19 %), vesiensuojelusta (17 %) ja virkistyskäyttömahdollisuuksista (10 %) haluttaisiin saada lisätietoa.
- 11 % vastaajista ei tarvitse lisätietoa turvetuotantoalueen jatkokäyttöön liittyvistä asioista.

Miten kehittäisit jatkokäyttömuotojen neuvontaa ja ohjausta?

- Noin 60 vastaajaa (noin joka viides vastaaja) kertoi näkemyksiään jatkokäyttömuotojen neuvonnan ja ohjauksen kehittämistä.
- Useissa vastauksissa pidettiin paikallisen toimijan, kuten Metsäkeskuksen tai metsänhoitoyhdistyksen, neuvontaa luontevana. Alueelliset neuvontatilaisuudet ja tilakäynnit mainittiin.
- Tietoa ehdotettiin koottavaksi verkkoon yhteen paikkaan, tiedon puolueettomuus ja selkeys mainittiin.
- Muutamissa vastauksissa kehittämiskohteeksi mainittiin turvealan motivaation kohottamista ja että turvetuottajille/maan vuokraajille tulisi enemmän velvoitteita jatkokäyttömuotojen neuvontaan ja ohjeistukseen.

Yhteenveto 1/3

- Tässä koosteessa tarkastellaan helmikuussa 2022 toteutetun *Turvetuotantoalueet uuteen käyttöön* -verkkokyselyyn vastanneiden yksityisten maanomistajien vastauksia.
- Yli puolella vastaajista heidän omistamansa turvetuotantoalueen vuokrasopimus on päättymässä vuoden 2022 aikana tai sen jälkeen. Puolella kyselyyn vastanneista turvetuotantoalueiden koko oli 10–50 ha. Vastaajat edustavat siis potentiaalista joukkoa maanomistajia, joilla turvetuotantoalueiden seuraava maankäyttömuoto on mietinnässä nyt tai lähitulevaisuudessa.
- Vastaukset todennäköisimmistä jatkokäyttömuodoista seurasivat tämänhetkistä toteutunutta jatkokäyttömuotojen jakautumista (75% metsätalous, 20 % peltoviljely, 5 % ennallistettu kosteikoiksi). Enemmistö vastaajista näki todennäköisimmäksi jatkokäyttömuodoksi metsityksen (73%). Kosteikko-vaihtoehto nousi kyselyssä yhtä suosituksi maatalouskäytön kanssa (19 %; 17 %). Lisäksi viidennes piti alueen käyttöä tuuli- ja aurinkovoimala-alueena todennäköisenä (23 %). 12 % vastaajista piti todennäköisenä, ettei tee alueelle mitään antaen sen kehittyä itseksensä.
- Taloudellinen tuotto nousi tärkeimmäksi asiaksi turvetuotannon jatkokäytössä. Vesiensuojelun edistäminen nähtiin myös tärkeänä. Hiilensidonnan, luonnon monimuotoisuuden edistämisen sekä metsästyksen ja/tai virkistyskäytön kehittämisen vastaajat kokivat melko tärkeiksi.

Yhteenveto 2/3

- Jatkokäyttömuodon valinnassa vastaajat kokivat tärkeäksi, että maanomistajalla on omaisuudensuojan turvaama vapaus valita haluamansa jatkokäyttömuoto. Lisäksi jatkokäyttömuodon taloudellisen kannattavuuden painottaminen oli vastaajien mielestä oleellinen tekijä käyttömuotoa valittaessa. Myös hiilensidontaa oltiin halukkaita edistämään, jos se tuottaa omistajalle taloudellista hyötyä. Noin puolet vastaajista olisivat halukkaita painottamaan hiilensidontaa ja ilmasto- ja ympäristövaikutuksia sekä halusivat, että alueen jatkokäytöstä olisi hyötyä paikallisille. Jatkokäyttöä koskevia päätöksiä halutaan kuitenkin tehdä kansallisista ilmasto- ja ympäristötavoitteista riippumatta. Jatkokäytön yhteissuunnittelu muiden maanomistajien kanssa nähtiin kannatettavana.
- Kysyttäessä vastaajien näkemystä eri toimien todennäköisyydestä edistää hiilensidontaa turvetuotantoalueelle nähtiin metsitys parhaimpana keinona. Myös mahdollinen hiilensidontakorvaus ja verohelpotukset nähtiin hyvinä toimina. Lisäksi tiedotuksen, neuvonnan ja koulutuksen lisäys koettiin hyvinä tapoina edistää hiilensidontaa, kuten myös tuki tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja ympäristölupamääräysten kehittäminen. Avoimissa vastauksissa mainittiin tarve selkeille pitkäjänteisille ohjeille ja käytännöille, turpeen luokittelu uusiutuvaksi ja yhteishankkeet saman suoalueen omistajille. Alueiden käytön suunnittelun ja kaavoituksen hiilensidontaa edistävät vaikutukset puolestaan nähtiin ehdotetuista toimista vähiten toimiviksi.

Yhteenveto 3/3

- Vastaajien omia kokemuksia ja näkemyksiä turvetuotantoaluiden jatkokäyttömahdollisuuksista kysyttäessä maanomistajat tunnistivat talouden, poliittisen ohjauksen ja ympäristöhyödyt sekä alueensa biologiset ominaisuudet, jotka vaikuttavat jatkokäyttöön liittyvään päätöksentekoon.
- Miten turvetuotantoaluiden jatkokäyttöä aiotaan suunnitella? Suurin osa vastaajista aikoo pohtia jatkokäyttövaihtoehtoja yhdessä sukulaisten tai perheen, neuvontaorganisaatioiden tai muiden turvetuotantoalueen omistajien kanssa. 15 % vastaajista aikoi toteuttaa pohdinnan yksin. Puolet vastaajista aikoo toteuttaa jatkokäytön suunnittelun itse ja 15 % vastaajista aikoo ostaa jatkokäytön suunnittelun. Kolmannes ei osannut sanoa, miten aikovat toteuttaa suunnittelun ja 10 % ei syystä tai toisesta tarvitse suunnitelmaa.
- Tietoa turvetuotantoaluiden jatkokäytöstä vastaajat ovat saaneet internetin ja muun median kautta. Myös viranomaisilta ja neuvontaorganisaatioilta, turveyrittäjiltä sekä sukulaisilta saadaan tietoa. Neljännes vastaajista kertoi, etteivät saa tietoa mistään.
- Lisää tietoa puolestaan haluttiin turvetuotantoalueen jatkokäyttöön liittyvistä taloudellisista tuista, kustannuksista ja tuotoista. Myös tietoa eri jatkokäyttömuodoista ja jatkokäyttöä koskevan tiedon lähteistä haluttiin. Hiilensidonnasta ja ympäristövaikutuksista oltiin myös kiinnostuneita kuulemaan lisää.
- Neuvonnan kehittämisessä pidettiin paikallisen toimijan, kuten Metsäkeskuksen tai metsänhoitoyhdistyksen, neuvontaa luontevana. Tietoa ehdotettiin koottavaksi verkkoon yhteen paikkaan, tiedon puolueettomuus ja selkeys koettiin oleelliseksi.

Johtopäätökset ja suositukset jatkotoimiksi

- Jatkokäyttömuotojen valinnassa taloudellinen tuottavuus on yksityiselle maanomistajalle tärkeää. Suosituksena on, että kehitetään vähätuottoisiin jatkokäytön vaihtoehtoihin uudenlaisia taloudellisia tukia ja kannustimia sekä koulutuksen ja viestinnän avulla tuodaan jatkokäyttömuotojen muita hyötyjä esille.
- Yksityisten maanomistajien turvetuotantoalueet ovat yleensä isoja alueita yksittäiselle maanomistajalle. Iso pinta-ala mahdollistaa monipuolisia ratkaisuja. Suosituksena on koulutuksen ja viestinnän avulla tarjota monipuolisesti tietoa ja vaihtoehtoja alueen jatkokäytön suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tietoa tulisi koota selkeästi ja johdonmukaisesti saataville sekä viestiä aktiivisesti siitä, mistä tieto löytyy.
- Moni maanomistaja on samassa päätöksenteon tilanteessa. Suosituksena on, että maanomistajille tarjottaisiin yhteistapaamisia ja muita vastaavia tilaisuuksia. Samalla kukin saisi itselleen keskustelukumppaneita pohtimaan päätöksentekoa.
- Moni maanomistaja aikoo suunnitella alueensa jatkokäytön itse. Suosituksena jatkotoimeksi on, että laaditaan ohjeistusta omatoimisille maanomistajille alueensa jatkokäytön suunnitteluun.

Turvetuotantoalueiden ilmastokestävät jatkokäyttömahdollisuudet - Tuija
06/2022 Tiina Ronkainen, Airi Matila, Maija Kauppila

Suosittelava viittaustapa: Ronkainen, T., Matila, A. & Kauppila, M. 2022. "Turvetuotantoalueet uuteen käyttöön" -verkkokyselyn tulokset. Tapio Oy.